

**NATUURTOETS VESTIGING NIEUW
MELKVEEHOUDERIJBEDRIJF BENTEKAMP,
STEENWIJKERWOLD**

**NATUURTOETS VESTIGING NIEUW MELKVEEHOUDERIJBEDRIJF BENTEKAMP, STEENWIJ-
KERWOLD**

Uitgebracht aan:

Ten Holthweg 52
8341PG Steenwijkerwold

Uitgebracht door: Aequator Groen & Ruimte bv
De Drieslag 25
8251 JZ Dronten

Contactpersoon:

Auteur(s):

Versie: Definitief

Datum: 10 maart 2014

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel van het onderzoek	1
1.2	Leeswijzer	1
1.3	Methode	1
2	HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE IN HET PLANGEBIED	2
2.1	Huidige situatie in het plangebied	2
2.2	Toekomstige situatie in het plangebied	3
3	FLORA- EN FAUNAWET EN RODE LIJSTEN	5
3.1	Flora- en faunawet	5
3.2	Rode Lijsten	6
4	BESCHERMDE SOORTEN	7
4.1	Beschermde soorten in en rond het plangebied	7
4.2	Toets Flora- en Faunawet	11
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	13
	REFERENTIES	14
	BIJLAGE 1 VOORKOMEN VAN DOOR DE WET BESCHERMDE SOORTEN IN EN OM HET PLANGEBIED	16

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

■■■■■■■■■■ wil op een perceel aan de Bentekamp te Steenwijkerwold een nieuw melkveehouderijbedrijf realiseren. Ten behoeve van de plannen moet onderzocht worden wat het effect van de bouw van het nieuwe melkveehouderijbedrijf op beschermde natuurwaarden is.

In dit onderzoek wordt gekeken naar het voorkomen van door de wet beschermde soorten planten en dieren om te bepalen of toekomstige bouwwerkzaamheden negatieve effecten hebben op deze soorten. Het kader wordt daarbij gevormd door de Flora- en Faunawet.

Doel van dit onderzoek is het bepalen of de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met de Flora- en Faunawet.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige en toekomstige situatie in het plangebied. Hoofdstuk 3 geeft uitleg over de Flora- en Faunawet en benoemt de verbodsbepalingen. Hoofdstuk 4 gaat over de door de wet beschermde plant- en diersoorten die mogelijk door de voorgenomen werkzaamheden worden beïnvloed. In hoofdstuk 5, tenslotte, worden conclusies getrokken.

1.3 Methode

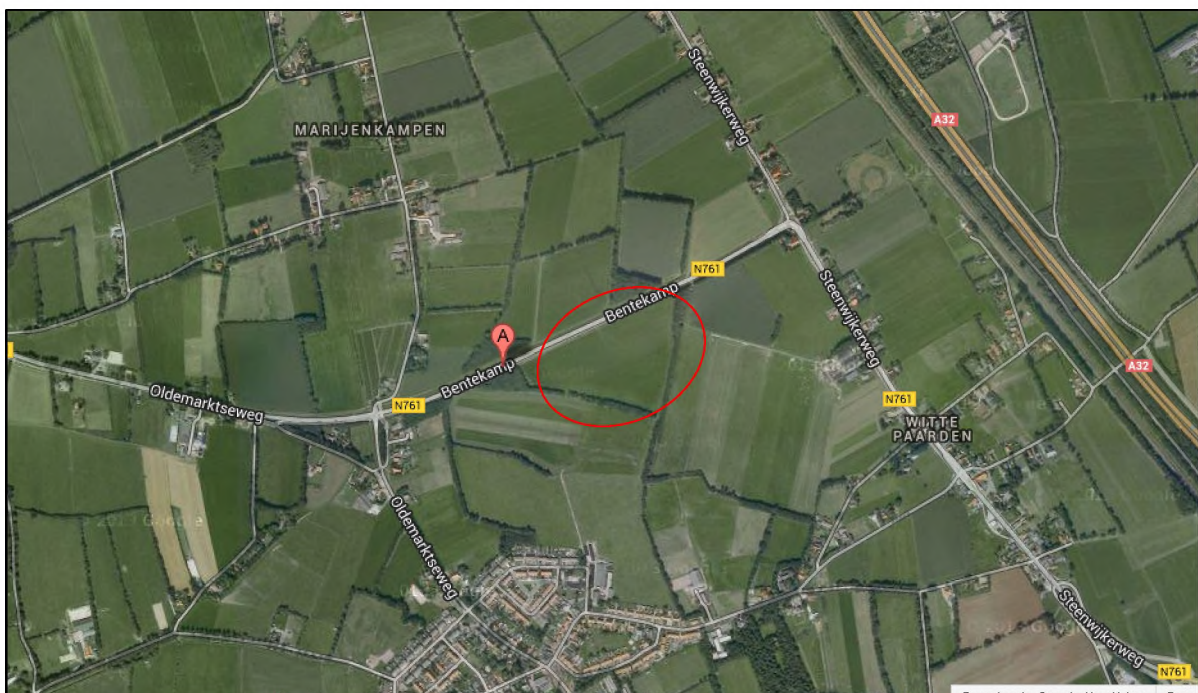
Om eventuele conflicten van de voorgenomen plannen met de wetgeving boven water te krijgen is een aantal stappen doorlopen:

- ✓ Informatie over de voorgenomen plannen is verstrekt door de opdrachtgever.
- ✓ Met behulp van verspreidingsgegevens (literatuur en internet) is nagegaan welke door de wet beschermde plant- en diersoorten in de omgeving van het plangebied voorkomen.
- ✓ Door middel van een veldbezoek op 5 maart 2014 is beoordeeld voor welke van de beschermde soorten het plangebied mogelijk van belang is.

2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE IN HET PLANGEBIED

2.1 Huidige situatie in het plangebied

Het plangebied is gelegen aan Bentekamp te Steenwijkerwold (zie figuur 1). Het gebied wordt aan de noordwestzijde begrensd door de Bentekamp. De oostzijde en de zuidzijde van het plangebied worden begrensd door bomen. De beoogde bouwlocatie bestaat uit weiland (zie figuur 2 voor een indruk van het plangebied).

Figuur 1: de ligging van het plangebied (rode cirkel) (google maps)

Het bedrijf is momenteel aan de Ten Holthweg 52 te Steenwijkerwold gevestigd, midden in het dorp en tegenover een school. Er zijn geen mogelijkheden voor uitbreiding.

Figuur 2: indruk van het plangebied

2.2 Toekomstige situatie in het plangebied

Er wordt een nieuw melkveehouderijbedrijf gerealiseerd aan de Bentekamp te Steenwijkerwold, bestaande uit een bedrijfswoning, een ligboxenstal, een jongveestal met werktuigberging en ruwvoeropslag. Figuur 3 geeft een indruk van de toekomstige situatie. In de huidige situatie bestaat de veestapel uit 100 melkkoeien. In de nieuwe situatie zullen er 120 tot 130 melkkoeien gehuisvest worden.

Er worden ten behoeve van de plannen geen sloten gedempt en geen bomen gekapt.

3 FLORA- EN FAUNAWET EN RODE LIJSTEN

3.1 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en Faunawet in werking. De wet, waarin EU-richtlijnen voor de bescherming van soorten en het internationale CITES-verdrag voor de handel in bedreigde soorten zijn opgenomen, regelt de bescherming van plant- en diersoorten in Nederland.

Doel

Het doel van de wet is het behouden en beschermen van in het wild levende plant- en diersoorten, waarbij het “nee tenzij” principe als uitgangspunt dient. Alle activiteiten die een negatieve invloed hebben op beschermde plant- en diersoorten zijn dus verboden. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken.

Verbodsbepalingen

Het is verboden:

- Planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (Artikel 8).
- Dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (Artikel 9).
- Dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (Artikel 10).
- Nesten, hollen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (Artikel 11).
- Eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (Artikel 12).

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat menselijke activiteiten niet nadelig mogen zijn voor zowel beschermde als niet beschermde plant- en diersoorten en is dus altijd van toepassing. Wanneer het niet mogelijk is om negatieve gevolgen te voorkomen, dienen de gevolgen beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

Beschermde leefomgeving

Het is, middels de Flora- en Faunawet, voor provincies mogelijk om plaatsen aan te wijzen die dienen als beschermde leefomgeving. Hierdoor kunnen plaatsen die belangrijk zijn voor het voortbestaan van plant- en/of diersoorten worden beschermd.

Beschermingsregimes

Of een soort voor bescherming in aanmerking komt hangt onder andere af van de mate waarin de soort met uitsterven bedreigd is en de zeldzaamheid. Vogelsoorten zijn niet in de tabellen opgenomen omdat de lijst erg lang zou worden, aangezien alle vogelsoorten (m.u.v. exoten) in Nederland

beschermd zijn op basis van de Vogelrichtlijn, volgens het zwaarste regime. Beschermd plant- en diersoorten worden ingedeeld in 3 tabellen (zie bijlage 1) met een verschillend beschermingsregime:

- Tabel 1

In deze tabel staan de licht beschermde soorten. Het betreft met name beschermde, maar algemeen voorkomende soorten. Voor de soorten in deze tabel is vrijstelling mogelijk. Het verlenen van vrijstelling doet geen afbreuk aan de huidige, gunstige staat van instandhouding. Er dient echter voor deze soorten wel rekening te worden gehouden met de zorgplicht.

- Tabel 2

In deze tabel staan de middelzwaar beschermde soorten. Voor de soorten in tabel 2 geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. De vereiste gedragscode moet ter goedkeuring zijn ingediend bij het ministerie van LNV. In de gedragscode wordt aangegeven hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan soorten geminimaliseerd wordt. Als er geen gedragscode is, moet bij overtreding een ontheffing worden aangevraagd.

- Tabel 3

In deze tabel staan de zwaar beschermde soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt volgens een uitgebreide toetsing beoordeeld, waarbij wordt nagegaan of de ingreep afbreuk doet aan de huidige, gunstige staat van instandhouding, of er alternatieven zijn en of er sprake is van een in de wet genoemd belang.

Vogels

Alle vogels, met uitzondering van exoten, zijn in Nederland beschermd. Het is dan ook verboden om werkzaamheden uit te voeren waarbij vogels gedood of verontrust worden, of waarbij nesten of verblijfplaatsen worden verstoord. Het is verboden om gedurende het broedseizoen activiteiten te ondernemen die een negatief effect hebben op broedvogels.

3.2 Rode Lijsten

Op de Rode Lijsten staan soorten die zich in Nederland voortplanten. Het gaat daarbij om soorten die speciale aandacht nodig hebben om te voorkomen dat ze met uitsterven bedreigd raken. De Rode Lijsten hebben een signaleringsfunctie en ze hebben geen juridische status. Soorten die op de Rode Lijst staan hebben niet per definitie een beschermingsstatus. Daarvoor is opname onder de Flora- en Faunawet nodig. De soorten worden verdeeld in 8 categorieën:

- Uitgestorven op wereldschaal
- In het wild uitgestorven op wereldschaal
- Verdwenen uit Nederland
- In het wild verdwenen uit Nederland
- Ernstig bedreigd
- Bedreigd
- Kwetsbaar
- Gevoelig

4 BESCHERMDE SOORTEN

Door gebruik te maken van verspreidingsgegevens (zie literatuurlijst) is achterhaald, welke beschermde soorten in de laatste 10 jaar in de (ruime) omgeving van het plangebied zijn waargenomen. Het uurhok waarin het plangebied is gelegen (gebied van 5x5 km) is beschouwd als directe omgeving. De omringende uurhokken (gebied van 15x15 km) zijn beschouwd als ruime omgeving. Gedurende een veldbezoek uitgevoerd op 5 maart 2014 is vervolgens bepaald, welke van de soorten uit de omgeving mogelijk geschikt leefgebied vinden in het plangebied (zie bijlage 1).

4.1 Beschermde soorten in en rond het plangebied

Vogels

In het plangebied en de directe omgeving komen zeer waarschijnlijk een aantal soorten vogels voor. De bomen rond het perceel aan de oost- en zuidzijde bieden mogelijk broedgelegenheid aan algemene vogelsoorten als merel, koolmees, winterkoning, etc. Het plangebied zelf biedt mogelijk eveneens broedgelegenheid aan weidevogels.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens (Janssen & Schaminée, 2008; Limpens et al., 1997, Limpens et al, 2010; www.zoogdieratlas.nl) zijn acht soorten vleermuizen waargenomen in de directe omgeving van het plangebied: franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Alle inheemse soorten vleermuizen zijn opgenomen in tabel III van de Flora- en Faunawet. Ze zijn allemaal zwaar beschermd.

Als verblijfplaats maken diverse soorten gebruik van gebouwen en bomen. Er worden ten behoeve van de plannen, in het plangebied, geen gebouwen gesloopt en er worden geen bomen gekapt. Het plangebied biedt mogelijk geschikt foerageergebied aan onder andere gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.

De connectiviteit met het landschap staat voor de mate waarin een individu gebruik maakt van de bestaande lijnen en structuren om te “pendelen” tussen verblijfplaats en foerageergebied. Voor diverse soorten geldt dat deze connectiviteit hoog is. Indien structuren in het landschap verdwijnen heeft dit een negatieve invloed op soorten met een hoge connectiviteit. Als gevolg van de plannen gaan geen structuren in het landschap verloren. Ook de bomenrijen in de omgeving kunnen door vleermuizen gebruikt worden ter oriëntatie. Er is mogelijk sprake van verstoring door lichtuitstoot.

Onderstaande tabel beschrijft de verblijfplaatsen en het foerageergebied van deze soorten.

Tabel 1 Verblijfplaatsen en foerageergebied vleermuizen

Naam	winterverblijf	kraamverblijf	zomerverblijf	paarverblijf	Foerageergebied	Connectiviteit
Gewone Dwergvleermuis	gebouwen, zwak gebufferde objecten	gebouwen	gebouwen, bomen	gebouwen, bomen	overall	Laag

Gewone Grootoorvleermuis	bomen, zolders, gebufferde objecten, kasten	bomen, zolders, gebouwen	bomen, zolders	bomen, zolders, gebufferde objecten	bos, kleinschalig landschap, tuinen	Hoog
Laatvlieger	gebouwen, zwak gebufferde objecten	gebouwen, zolders	gebouwen, zolders	Gebufferde objecten	stedelijk gebied, polders, weilanden, bosranden	Laag
Rosse vleermuis	bomen, hoge gebouwen	Bomen (gebouwen)	bomen, zolders	Bomen	natte gebieden, weilanden, steden (verlichting)	Laag
Ruige dwergvleermuis	bomen, houtstapels, gebouwen		bomen, zolders	bomen, gebouwen	natte gebieden, bos	Laag
Franjestaart	onderaards	bomen, zolders	bomen, zolders		Half open tot dicht bos, waterrijk bos, lanen, vijvers, grachten	Weinig bekend
Meervleermuis	gebouwen, gebufferde objecten	gebouwen, zolders	gebouwen, zolders, gebufferde objecten	Gebufferde objecten, gebouwen, boomholtes (?)	water, natte veengebieden, weilanden	Hoog
Watervleermuis	bomen, gebufferde objecten	bomen, zolders, gebouwen, bruggen/duikers	bomen, kerken, zwak gebufferde objecten	bomen, gebufferde objecten	water, bossen, parken	Hoog

Overige zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens (www.zoogdieratlas.nl) is het voorkomen van diverse soorten beschermde zoogdieren bekend in de directe en de ruime omgeving van het plangebied. Er zijn in de directe omgeving van het plangebied waarnemingen gedaan van de licht beschermde aardmuis, bosmuis, dwergmuis, bunzing, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis en vos en van de middelzwaar beschermde eekhoorn en steenmarter en de zwaar beschermde das en boommarter. Daarnaast is het voorkomen bekend van de licht beschermde wezel en woelrat en van het middelzwaar beschermde edelhert en de zwaar beschermde otter en waterspitsmuis in de ruime omgeving van het plangebied.

De eekhoorn leeft vooral in boszomen van naaldbossen of gemengd bos en komt ook veel voor in loofbos met veel ondergroei, houtwallen, tuinen, en parken in een beboste omgeving. De leeftijd van het bos is bepalend; aangezien rijpe boomzaden een belangrijke voedselbron vormen (Twisk *et al*, 2010). Het plangebied biedt geen potentieel geschikt leefgebied aan de eekhoorn.

De steenmarter komt voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen en heeft een voorkeur voor kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes (www.vzz.nl). Steenmarters foerageren in groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermten (www.vzz.nl). Het plangebied vormt een potentieel foerageergebied voor de steenmarter.

Dassen komen voor in allerlei landschapstypen, bij voorkeur in een combinatie van hellingen met verspreide bosjes, heggen of houtwallen en een kleinschalig akker- en weidegebied. Belangrijk zijn het voedselaanbod, dekkingsmogelijkheden en er dient weinig verstoring te zijn. Dassen zijn overwegend in de nacht actief. Het plangebied vormt een potentieel foerageergebied voor de das.

De boomarter heeft een voorkeur voor oudere en rijk gestructureerde bossen. Indien voldoende bosjes en lijnvormige elementen aanwezig zijn, wordt de soort ook waargenomen in agrarische landschappen. Het plangebied biedt potentieel foerageergebied aan de boomarter.

Het edelhert lijkt een voorkeur te hebben voor bosgebieden die grenzen aan grasgebieden en rivierdalen met oibossen. In de winter moet er gras binnen bereik zijn en ook de aanwezigheid van (drink)water is belangrijk. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan het edelhert.

Aangezien otters voorkomen in schoon zoet water, waar voldoende bedekking en rust is, wordt het niet waarschijnlijk geacht dat de soort in het plangebied zelf geschikt gebied vindt.

Het leefgebied van de waterspitsmuis bestaat uit schoon, niet te voedselrijk water met relatief veel watervegetatie en ruige begroeiing op de oevers (Lange *et al.*, 2003). Waterkwaliteit is een belangrijke eis die de waterspitsmuis aan hun leefomgeving stelt (Van Laar, 1994; Greenwood *et al.*, 2002). In de oevers moet voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de waterspitsmuis.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens (www.ravon.nl) is het voorkomen bekend van de licht beschermde bruine kikker, gewone pad, middelste groene kikker en kleine watersalamander en de zwaar beschermde heikikker, kamsalamander en poelkikker in de directe omgeving van het plangebied. Daarnaast is de licht beschermde meerkikker in de ruime omgeving van het plangebied waargenomen.

De heikikker is een laaglandsoort die voornamelijk wordt aangetroffen in hoog- en laagvenen, op heide, in beekdalen, klei-op-veen en komkleigebieden en soms ook in uiterwaarden. De soort maakt bij voorkeur gebruik van relatief voedselarme wateren. In klei- en veenweidegebieden wordt ook voortplanting geconstateerd in meer voedselrijke sloten. Uit verspreidingsgegevens blijkt de heikikker een vennissoort bij uitstek. De soort wordt nauwelijks aangetroffen in intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing (Creemers en van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de heikikker.

Kamsalamanders leven met name in de wat diepere en licht voedselrijke wateren op landgoederen, in beekdalen en in het rivierengebied. Het landhabitat bestaat uit loofbossen en kleinschalige cultuurlandschappen, vooral op zand- en rivierkleigronden. De soort wordt zelden waargenomen in akkerbouwgebieden. De soort is goed vertegenwoordigd op de overgang van agrarisch gebied (en halfnatuurlijk grasland) naar bos (Creemers & van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de kamsalamander.

De poelkikker is een zon- en warmte minnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. En het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. De poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de poelkikker.

Reptielen

Uit verspreidingsgegevens blijkt het voorkomen van de middelzwaar beschermde levendbarende hagedis en de zwaar beschermde adder, hazelworm en ringslang in de directe omgeving van het plangebied (www.ravon.nl).

De levendbarende hagedis heeft een diverse habitatkeuze. Wel wordt de soort vooral in heidegebieden, hoogvenen en open bossen waargenomen. Tevens zijn waarnemingen bekend langs infrastructuur (bermen) (Creemers & van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis.

Adders komen voor in heide- en hoogveengebieden en soms ook op open plekken in bossen. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor de adder.

Vindplaatsen van hazelwormen liggen voornamelijk in bos- en heidegebieden op de pleistocene zandgronden. Het voorkeurs habitat bestaat uit enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. De meeste waarnemingen hebben betrekking op bos- en heideterreinen (Creemers & van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de hazelworm.

De ringslang is sterk gebonden aan water. De aanwezigheid van hogere gronden is een belangrijke voorwaarde voor de soort om alle stadia van de levenscyclus te kunnen doorlopen. Naast laagvenen wordt de soort relatief veel waargenomen in landschapstypen met bos, struweel en op of nabij infrastructuur. De soort komt ook voor in systemen die voedselrijk en ruig begroeid zijn (Creemers & van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan de ringslang.

Vissen

Uit verspreidingsgegevens van vissen (www.ravon.nl) komt naar voren dat er in de ruime omgeving van het plangebied licht beschermde bierpjes, kleine modderkruipers en meervallen en zwaar beschermde bittervoorns en grote modderkruipers voorkomen. Kleine modderkruipers komen voor in sloten, beken, rivierarmen en meren en geven de voorkeur aan stilstaande en langzaam stromende wateren met voldoende waterplanten en voedselorganismen (www.minInv.nl). Sloten die bemest zijn en waarin zich weinig macrofauna en waterplanten bevinden, zijn onleefbaar voor kleine modderkruipers (Janssen & Schaminée, 2008). Ook voor de overige beschermde vissen vormt het plangebied geen geschikt leefgebied.

Ongewervelden

Uit verspreidingsgegevens blijkt het voorkomen van de licht beschermde behaarde rode bosmier, kale rode bosmier, zwartrugbosmier en het zwaar beschermde heideblauwtje, rouwmantel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker en, noordse winterjuffer in de directe omgeving van het plangebied en de zwaar beschermde grote vuurvlinder en sierlijke witsnuitlibel in de ruime omgeving van het plangebied.

Het heideblauwtje is een schaarse standvlinder die leeft op heidevelden met voldoende variatie, vaak op de overgang van droge naar natte heidevelden. De rupsen leven vooral op jonge heideplanten. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan het heideblauwtje.

De rouwmantel komt voor in gevarieerde, open bossen met wilgen op vochtige, zonnige plaatsen. Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan de rouwmantel.

De gevlekte witsnuitlibel komt in verschillende biotopen voor, met name verlandingszones en laagveenmoerassen (Kalkman, 2004b). De soort komt ook bij matig voedselrijke bosplassen en niet te zure vennen voor, veelal met een uitgebreide oevervegetatie. Er worden in het plangebied geen gevlekte witsnuitlibellen verwacht.

De groene glazenmaker leeft in stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden: plassen, sloten en petgaten in laagveengebieden en sloten in veenweidegebieden (Kalkman, 2004a). Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan de groene glazenmaker.

De noordse winterjuffer plant zich voort in petgaten en sloten in laagveenmoerassen, meestal met lisdodde en riet. Daarnaast ook in plassen met brede rietkraag of andere laagveenachtige vegetatie. De soort overwintert op beschutte plaatsen in heidevelden, velden van pijpenstrootje en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van pijpenstrootje. Het plangebied is niet geschikt voor de noordse winterjuffer.

De grote vuurvlinder is een zeldzame standvlinder die uitsluitend voorkomt in laagveengebieden in Noordwest-Overijssel en Zuidoost-Friesland: De Weerribben, De Wieden en de Rottige Meente. Het is voor vuurvlinders belangrijk dat een grote oppervlakte moerasgebied aanwezig is met een mozaïek van ijl veenmosrietland, rietland en hooiland (www.vlindernet.nl). In het plangebied komen naar verwachting geen grote vuurvlinders voor.

Ook de sierlijke witsnuitlibel, die voorkomt in schone, vegetatierijke vennen, plassen en dode rivierarmen wordt niet in het plangebied verwacht.

Planten

Het plangebied bestaat uit weiland met een aantal veelvoorkomende plantensoorten, zoals paardenbloem, kruipende boterbloem en smalle weegbree. Er worden geen beschermde plantensoorten verwacht.

4.2 Toets Flora- en Faunawet

Vogels

Als de bouwwerkzaamheden in het broedseizoen (maart – juli) worden uitgevoerd, zal dat leiden tot verstoring van de in de omgeving broedende (weide)vogels, wat strijdig is met artikel 11 van de Flora- en Faunawet. Het is dan ook van belang om met de werkzaamheden te beginnen buiten het broedseizoen van de weidevogels, om overtreding van artikel 11 te voorkomen.

Wanneer voor het broedseizoen gestart wordt met de werkzaamheden is het de verwachting dat er, vanwege de verstoring, geen broedvogels vestigen in het gebied. Indien er toch in het plangebied vogels tot broeden komen, moeten de werkzaamheden worden gestaakt tot na het broedseizoen. Het is daarom aan te raden om maatregelen te nemen die eventueel broeden voorkomen, zoals het afdekken van zandhopen en het direct afvoeren van materiaal.

Vleermuizen

Het plangebied biedt mogelijk geschikt foerageergebied aan gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, en ruige dwergvleermuis, maar in de omgeving is vol-

doende vergelijkbaar gebied aanwezig, zodat de plannen niet zullen leiden tot een significante aantasting van het foerageergebied.

Voor het uitvoeren van de plannen worden geen bomen gerooid. Er zullen dus geen mogelijke oriëntatiepunten in het landschap van vleermuizen verdwijnen. De bomenrijen in de omgeving van het plangebied kunnen mogelijk door vleermuizen worden gebruikt ter oriëntatie. Omdat vleermuizen met name op vliegroutes gevoelig zijn voor lichtverstoring, wordt geadviseerd om de verlichting dusdanig in te richten dat de verstoring in de richting van de bomenrijen minimaal is.

Overige zoogdieren

Het plangebied vormt een geschikt leefgebied voor een aantal licht beschermde zoogdieren als mol, egel, veldmuis etc. Voor de licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen. De plannen veroorzaken daarom geen conflict met de wetgeving. Mogelijk doet het plangebied dienst als foerageergebied voor steenmarters, dassen en boommarters. Er is in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft overige zoogdieren niet met de Flora- en Faunawet.

Reptielen

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten reptielen. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft reptielen niet met de Flora- en Faunawet.

Amfibieën

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten amfibieën. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft amfibieën niet met de Flora- en Faunawet.

Vissen

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten vissen. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft vissen niet met de Flora- en Faunawet.

Ongewervelden

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten ongewervelden. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft ongewervelden niet met de Flora- en Faunawet.

Planten

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten planten. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft planten niet met de Flora- en Faunawet.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- Mogelijk komen enkele licht beschermde soorten, zoals mol, egel en veldmuis voor in het plangebied. In de omgeving is echter voldoende vervangend leefgebied aanwezig. Daarnaast zijn deze soorten vrijgesteld voor ruimtelijke ontwikkelingen.
- Het plangebied en de directe omgeving bieden mogelijk een geschikt foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen en andere zoogdieren, maar in de omgeving is voldoende vergelijkbaar gebied aanwezig, zodat de plannen niet zullen leiden tot een significante aantasting van het foerageergebied.
- Ten aanzien van vleermuizen wordt geadviseerd om lichtuitstraling in de richting van de bomenrijen te minimaliseren.
- De bouwwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen aan te vangen om mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en Faunawet te voorkomen. In grote lijnen loopt het broedseizoen van half maart tot half juli;

REFERENTIES

- Bos B. en Wasscher, M. (1997) Veldgids Libellen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wijnhoff, De Vlinderstichting 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. – Nederlandse fauna 7 . Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.
- Broekhuizen et al. (1992) Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht
- Bruijn, J. de. (2006) Inventarisatie van de noordse woelmuis en de waterspitsmuis in de gebieden groene punt, schapenwei en breede water (voornes Duin). Inventarisatie in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. Strix/NWC, Dordrecht.
- Bruyne, R. de (2004) Nauwe korfslak *Vertigo angustior* Jeffreys 1830, gebaseerd op gegevens tot het jaar 2002. EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Creemers R., Van Delft, J. (2009) De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, KNNV Uitgeverij Utrecht
- Cuppen, J.G.M., G. van Dijk, B. Koese & O. Vorst (2006) De brede geelgerande waterroofkever *Dytiscus latissimus* in Zuidwest-Drenthe. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- De Nie, H.W. (1997) Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen, Media Publishing, Doetinchem.
- Dienst Regelingen (2011) Huismus, *Passer domesticus*, Soortenstandaard
- DHV (2009) Natura2000 beheerplan De Veluwe, werkversie
- EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2007) Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen, EIS-Nederland, Assen.
- Gmelig Meyling, A.W., de Bruyne, R.H., Boesveld, A. (2009) Onderzoek naar de verspreiding van de Wijngaardslak *Helix pomatia* op basis van bestaande gegevensbronnen, Stichting ANNEMOON
- Janssen en Schaminée (2008) Europese Natuur in Nederland, Soorten van de habitatrichtlijn, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Huijbregts, H. (2004a) Gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* (Degeer, 1774). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Huijbregts, H. (2004b) Heldenbok *Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Huijbregts, H. (2004c) Juchtleerkever *Osmoderma eremita* (Scopoli, 1763). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Kalkman, V.J. (2004) Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Kalkman, V.J. (2004a) Groene glazenmaker *Aeshna viridis* Eversmann, 1836. EIS, Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Kalkman, V.J. (2004b) Gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia pectoralis* (Charpentier 1825), EIS, Nederland, www.naturalis.nl/eis
- Ketelaar, R., Ruiter, E.J., Uilhoorn, H.M.G. (2007) Habitatkeuze van de Noordse winterjuffer (*Sympecma paedisca*) in Nederland, *Brachytron* 11
- Klausnitzer, B. (1991) Die Käfer Mitteleuropas L1, Goecke & Evers, Krefeld
- Klausnitzer, B. (1994) Die Käfer Mitteleuropas L2, Goecke & Evers, Krefeld
- Landschap Overijssel (2011) Boomkickers duurzaam tussen Aamsveen en Witte Veen. Landschap
- Limpens et al. (1997) Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie, Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht

BIJLAGE 1 VOORKOMEN VAN DOOR DE WET BESCHERMDE SOORTEN IN EN OM HET PLANGEBIED

Tabel 1: Licht beschermde soorten		Rode Lijst-2004	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
Mieren					
behaarde rode bosmier	<i>Formica rufa</i>				
kale rode bosmier	<i>Formica polyctena</i>				
strokenmier	<i>Formica truncorum</i>				
zwartrugbosmier	<i>Formica pratensis</i>				
Reptielen en amfibieën					
bruine kikker	<i>Ambystoma temporaria</i>				
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>				
middelste groene kikker	<i>Ambystoma esculenta</i>				
kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>				
meerkikker	<i>Ambystoma ridibundum</i>				
Slakken					
wijngaardslak	<i>Helix pomatia</i>				
Vaatplanten					
aardaker	<i>Lathyrus tuberosus</i>				
akkerklokje	<i>Campanula rapunculoidea</i>				
brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>				
breed klokje	<i>Campanula latifolia</i>				
dotterbloem*	<i>Caltha palustris</i>				
gewone vogelmelk	<i>Ornithogalum umbellatum</i>				
grasklokje	<i>Campanula rotundifolia</i>				
grote kaardenbol	<i>Dipsacus fulcrum</i>				
kleine maagdenpalm	<i>Vincetoxicum minor</i>				
knikkende vogelmelk	<i>Ornithogalum nutans</i>				
koningsvaren	<i>Osmunda regalis</i>				
slanke sleutelbloem	<i>Primula elatior</i>				
zwanebloem	<i>Bufo muscivorus</i>				
Zoogdieren					
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>				
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>				
dwergmuis	<i>Microtus minutus</i>				
bunzing	<i>Mustela putorius</i>				
dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>				
egel	<i>Erinaceus europaeus</i>				
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>				
haas	<i>Lepus europaeus</i>				
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>				
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>				
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>				
mol	<i>Talpa europaea</i>				
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>				
ree	<i>Capreolus capreolus</i>				
roze woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>				
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>				
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>				
vos	<i>Vulpes vulpes</i>				
wezel	<i>Mustela nivalis</i>				
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>				

* Binnen 15 x 15 km

** Binnen 5 x 5 km

Toelichting tabel 1

- Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 1 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd worden.
- Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 1 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).

Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten		Rode Lijst-2004	Ruime omgeving *	Omgeving **	P langebied mogelijk geschikt
Dagvlinders					
Moerasparelmoervlinder	<i>Euphydryas aurinia</i>	R			
Vals heideblauwtje	<i>Lycaeides idas</i>	R			
Kevers					
vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>				
Kreeftachtigen					
rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>				
Reptielen en amfibieën					
Alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>				
Levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>				
Vissen					
Bermpje	<i>Noemacheilus barbatulus</i>				
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>				
Meerval	<i>Silurus glanis</i>				
Rivierdoenderpad	<i>Cottus gobio</i>				
Vaatplanten					
Aangebrande orchis	<i>Orchis ustulata</i>	R			
Aapjesorchis	<i>Orchis simia</i>	R			
Beenbreek	<i>Narthecium ossifragum</i>	R			
Bergklokje	<i>Campanula rhomboidalis</i>				
Bergnachtsorchis	<i>Platanthera chlorantha</i>	R			
Bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>				
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	R			
Blauwe zeedistel	<i>Eryngium maritimum</i>				
Bleek bosvogeltje	<i>Cephalanthera damasonium</i>	R			
Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	R			
Brede orchis	<i>Dactylorhiza majalis majalis</i>	R			
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atropurpurea</i>	R			
Daslook	<i>Allium ursinum</i>				
Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	R			
Duitse gentiaan	<i>Gentianella germanica</i>	R			
Franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	R			
Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	R			
Gele helmblom	<i>Pseudofumaria lutea</i>				
Gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>	R			
Groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	R			
Groensteel	<i>Asplenium viride</i>	R			
Grote keverorchis	<i>Listera ovata</i>	R			
Grote muggenorchis	<i>Gymnadenia conopsea</i>	R			
Gulden sleutelbloem	<i>Primula veris</i>	R			
Harlekijn	<i>Orchis morio</i>	R			
Herfstschroeforchis	<i>Spiranthes spiralis</i>	R			
Hondskruid	<i>Anacamptis pyramidalis</i>	R			
Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	R			
Jeneverbes	<i>Juniperus communis</i>	R			
Klein glaskruid	<i>Parietaria judaica</i>				
kleine keverorchis	<i>Listera cordata</i>	R			
kleine zonnedaauw	<i>Drosera intermedia</i>	R			
klokjesgentiaan	<i>Gentiana pneumonanthe</i>	R			
kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>	R			
kooraalwortel	<i>Corallorhiza trifida</i>	R			
kruisbladgentiaan	<i>Gentiana cruciata</i>	R			
lange ereprijs	<i>Epipactis atrorubens</i>				
lange zonnedaauw	<i>Drosera anglica</i>	R			
mannetjesorchis	<i>Orchis mascula</i>	R			
maretak	<i>Viscum album</i>				
moeraswespenorchis	<i>Epipactis palustris</i>	R			
muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>	R			
parnassia	<i>Parnassia palustris</i>	R			

Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten		Rode Lijst-2004	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
Vaatplanten					
pijscheefkelk	<i>Arabis hirsuta sagittata</i>	R			
poppenorchis	<i>Aceras anthropoporum</i>	R			
prachtklokje	<i>Campanula persicifolia</i>				
purperorchis	<i>Orchis purpurea</i>	R			
rapunzelklokje	<i>Campanula rapunculus</i>	R			
rechte driehoeksvaren	<i>Gymnocarpium robertianum</i>	R			
rietoorchis	<i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i>				
ronde zonnedauw	<i>Drosera rotundifolia</i>	R			
rood bosvogeltje	<i>Cephalanthera rubra</i>	R			
ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>				
schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	R			
slanke gentiaan	<i>Gentianella amarilla</i>	R			
solदातje	<i>Orchis militaris</i>	R			
spaanse ruiter	<i>Cirsium dissectum</i>	R			
steenanjer	<i>Dianthus deltoides</i>	R			
steenbreekvaren	<i>Asplenium trichomanes</i>				
stengellose sleutelbloem	<i>Primula vulgaris</i>	R			
stengelmvattend havikskruid	<i>Hieracium amplexicaule</i>	R			
stijf hardgras	<i>Catapodium rigidum</i>	R			
toongvaren	<i>Asplenium scolopendrium</i>				
valkruid	<i>Arnica montana</i>	R			
veenmosorchis	<i>Hammarbya paludosa</i>	R			
veldgentiaan	<i>Gentianella campestris</i>	R			
veldsalie	<i>Salvia pratensis</i>	R			
vleeskleurige orchis	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	R			
vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>	R			
vogelnestje	<i>Neottia nidus-avis</i>	R			
voorjaarsadonis	<i>Adonis vernalis</i>				
wantsenorchis	<i>Orchis coriophora</i>	R			
waterdrieblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>	R			
weideklokje	<i>Campanula patula</i>	R			
welriekende nachtorchis	<i>Platanthera bifolia</i>	R			
wilde gage	<i>Myrica gale</i>	R			
wilde herfsttijloos	<i>Colchicum autumnale</i>				
wilde kievitsbloem	<i>Fritillaria meleagris</i>	R			
wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>				
wit bosvogeltje	<i>Cephalanthera longifolia</i>	R			
witte muggenorchis	<i>Pseudorchis albida</i>	R			
zinkviooltje	<i>Viola lutea calaminaria</i>	R			
zomerklokje	<i>Leucocjum aestivum</i>	R			
zwartsteel	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>				
Zoogdieren					
Damhert	<i>Dama dama</i>	R			
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>				
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>				
Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>	R			
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>	R			
Steenmarter	<i>Martes foina</i>				
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>				

* Binnen 15 x 15 km

** Binnen 5 x 5 km

Toelichting tabel 2

-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 2 voor artikel 8 t/m 12 van de Fwv, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.

-Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 2 een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor deze soorten wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort'. Dit is niet van toepassing op alle vogelsoorten (zie toelichting tabel 3)

Tabel 3: Zwaar beschermde soorten		Rode Lijst 2004	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
Bijlage 1 A M v B					
Dagvlinders					
bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>	R			
dwergblauwtje	<i>Cupido minimus</i>	R			
dwergdikkopje	<i>Thymelicus acteon</i>	R			
groot geaderd witje	<i>Aporia crataegi</i>	R			
grote ijsvogelvinder	<i>Limenitis populi</i>	R			
heideblauwtje	<i>Plebejus argus</i>	R			
iepepage	<i>Strymonidia w-album</i>	R			
kalkgraslanddikkopje	<i>Spialia sertorius</i>	R			
keizersmantel	<i>Argynnis paphia</i>	R			
klaverblauwtje	<i>Cyaniris semiargus</i>	R			
purperstreepparelmoervlinder	<i>Brenthis ino</i>	R			
rode vuurvlinder	<i>Lycaena hippothoe</i>	R			
rouwmantel	<i>Nymphalis antiope</i>	R			
tweekleurig hooibeestje	<i>Coenonympha arcania</i>	R			
veenbesparelmoervlinder	<i>Bolonia aquilonis</i>	R			
veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>	R			
veldparelmoervlinder	<i>Melitaea cinxia</i>	R			
woudparelmoervlinder	<i>Melitaea diamina</i>	R			
zilvervlek	<i>Clossiana euphrosyne</i>	R			
Reptielen en amfibieën					
adder	<i>Vipera berus</i>	R			
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	R			
ringslang	<i>Natrix natrix</i>	R			
vinpootsalamander	<i>Triturus helveticus</i>	R			
vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>	R			
Vaatplanten					
groot zeegras	<i>Zostera marina</i>	R			
Vissen					
beekprik	<i>Lampetra planeri</i>	R			
bittervoorn	<i>Rhodeus cericeus</i>	R			
elrits	<i>Ploxinus ploxinus</i>	R			
gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>	R			
grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>	R			
rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>				
Zoogdieren					
das	<i>Meles meles</i>				
boommarter	<i>Martes martes</i>	R			
eikelmuis	<i>Elomys quercinus</i>	R			
gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>	R			
veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>	R			
waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	R			

Tabel 3: Zwaar beschermde soorten		Rode Lijst 2004	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
Bijlage IV Habitatrichtlijn		R			
Dagvlinders					
donker pimpernelblauwtje	Maculinea nausithous	R			
grote vuurvliinder	Lycaena dispar	R			
pimpernelblauwtje	Maculinea teleius	R			
tijmblauwtje	Maculinea arion	R			
zilverstreephoerbeestje	Coenonympha hero	R			
Kevers					
brede geelrandwaterroofofkever	Dytiscus latissimus				
gestreepte waterroofofkever	Graphoderus bilineatus				
heldenbok	Cerambyx cerdo				
juchtleerkever	Osmoderma eremita				
Libellen					
broenslibel	Oxygastra curtisii				
gaffelibel	Ophiogomphus cecilia	R			
gevlakte witsnuitlibel	Leucorrhinia pectoralis	R			
groene glazenmaker	Aeshna viridis	R			
noordse winterjuffer	Sympecma paedisca				
oostelijke witsnuitlibel	Leucorrhinia albifrons	R			
rivierrombout	Stylurus flavipes	R			
sierlijke witsnuitlibel	Leucorrhinia caudalis	R			
Reptielen en amfibieën					
boomkikker	Hyla arborea	R			
geelbuikvuurpad	Bombina variegata	R			
gladde slang	Cornella austriacus	R			
heikikker	arvalis	R			
kamsalamander	Triturus cristatus	R			
knofookpad	Pelobates fuscus	R			
muurhagedis	Podarcis muralis	R			
poelkikker	lessonae	R			
rugstreeppad	Bufo calamita				
vroedmeesterpad	Alytes obstetricans	R			
zandhagedis	Lacerta agilis	R			
Tweekleppigen					
bataafse stroommossel	Unio crassus	R			
Vaatplanten					
drijvende waterweegbree	Luronium natans	R			
groenknoorchis	Liparis loeselii	R			
kruipend moerasscherm	Apium repens	R			
zomerschroeforchis	Spiranthes aestivalis	R			
Vissen					
houting	Conogonius oxyrrhynchus				
steur	Acipenser sturio	R			
Zoogdieren					
baardvleermuis	Myotis mystacinus				
bechstein's vleermuis	Myotis bechsteinii	R			
bever	Castor fiber	R			
bosvleermuis	Nyctalus leisleri				
brandt's vleermuis	Myotis brandtii	R			
bruinvlis	Phocoena phocoena	R			
euraziatische lynx	Lynx lynx				
franjestart	Myotis nattereri	R			
gewone dolfin	Delphinus delphis				
gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus				
gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus				
grijze grootoorvleermuis	Plecotus austriacus	R			
grote hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum				
hamster	Cricetus cricetus	R			
hazelmuis	Muscardinus avellanarius	R			
ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus	R			
kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus				
kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros	R			
laatvlieger	Eptesicus serotinus				
meervleermuis	Myotis dasycneme				
moosvleermuis	Barbastella barbastellus				
noordse woelmuis	Microtus oeconomus	R			
otter	Lutra lutra	R			
rosse vleermuis	Nyctalus noctula				
ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii				
tuimelaar	Tursiops truncatus	R			
tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus				
vale vleermuis	Myotis myotis	R			
watervleermuis	Myotis daubentonii				
wilde kat	Felis silvestris				
witflankdolfin	Lagenorhynchus acutus				
witsnuitdolfin	Lagenorhynchus albirostris				

Tabel 3: Zwaar beschermde soorten	Rode Lijst 2004	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
Toelichting tabel 3				
-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor de soorten in tabel 3 voor artikel 8 t/m 12 van de Ffwet, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is enigszins beperkt; voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode. Een gedragscode moet door een sector of ondernemer zelf opgesteld worden en ingediend voor goedkeuring.				
-Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten in tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is een ontheffing nodig.				
-Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik en voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk voor artikel 10 voor de soorten in tabel 3 een ontheffing te krijgen.				
-Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor de soorten in tabel 3 een ontheffing nodig.				
-Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang (zie onder), 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort (Deze drie criteria vormen de zgn. uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn)).				
-de uitgebreide toets voor ontheffingverlening geldt ook voor alle vogelsoorten.				
in wet genoemd belang:				
-onderzoek en onderwijs				
-repopulatie en herintroductie				
-bescherming van flora en fauna				
-veiligheid van het luchtverkeer				
-volksgezondheid of openbare veiligheid				
-dwingende redenen van openbaar belang				
-het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom				
-belangrijke overlast veroorzaakt door dieren				
-uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw				
-bestendig gebruik				
-uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling				